

Merknader til de enkelte bestemmelser i midlertidig forskrift om unntak fra konkurranseloven § 10 for samarbeid i transportsektoren

Til § 1 Unntak fra forbudet mot konkurransebegrensende avtaler mellom foretak

Unntaket tillater samarbeid som i en normalsituasjon ville vært i strid med forbudet mot konkurransebegrensende avtaler mellom foretak i konkurranseloven § 10. Unntaket gjelder kun for samarbeid innenfor transportsektoren.

Samarbeidet kan for eksempel bestå i å fastsette på direkte eller indirekte måte innkjøps- eller utsalgspriser eller andre forretningsvilkår, å begrense eller kontrollere produksjon, avsetning og investeringer der dette er nødvendig.

Det er en forutsetning at samarbeidet er strengt nødvendig for sikre opprettholdelsen av samfunnskritiske funksjoner i forbindelse med COVID-19 pandemien. Unntaket tar særlig sikte på å gjøre det mulig å opprettholde person- og godstransporten i Norge, for å sikre innbyggerne tilgang til nødvendige tjenester. Dersom tilgangen til slike tjenester skulle opphøre, ville dette kunne få alvorlige konsekvenser for liv og helse.

Samarbeid under unntaket i første ledd må ikke gå lenger enn strengt nødvendig for å oppfylle formålet med unntaket. Det må innrettes slik at det i størst mulig grad sikrer effektiv ressursbruk og hensynet til forbrukernes interesser.

Samarbeid etter unntaket i § 1 første ledd må meldes til Konkurransetilsynet uten ugrunnet opphold. Bakgrunnen for dette er å gi Konkurransetilsynet en mulighet til å følge med på hva som skjer i markedet. Det er ikke meningen at dette skal være ressurskrevende for de involverte. Det er tilstrekkelig med en e-post som kort angir hvem som samarbeider og om hva. Det vil å være opp til Konkurransetilsynet å innhente ytterligere informasjon med hjemmel i konkurranseloven § 24 dersom tilsynet anser det nødvendig. Det kan bes om innsyn i meldingen etter ordinære regler. Forskriften gis for å ivareta samfunnskritiske funksjoner, og hensynet til offentlighet rundt hvordan forskriftsunntaket benyttes innebærer derfor at innsyn vil være hovedregelen. Dersom Konkurransetilsynet anser at samarbeidet ikke oppfyller vilkårene i forskriften, kan det gi pålegg om opphør med hjemmel i konkurranseloven § 12. Det kan bes om innsyn i meldingen etter ordinære regler. Forskriften gis for å ivareta samfunnskritiske funksjoner, og hensynet til offentlighet rundt hvordan forskriftsunntaket benyttes innebærer derfor at innsyn vil være hovedregelen.

EØS-avtalen setter rammer for norsk lovgivning på konkurranseområdet, og dermed også hvilke unntaksregler vi kan innføre. Disse rammene gjelder der samhandelen mellom EØS-stater, dvs. Norge, Island og Liechtenstein og EUs medlemsstater, påvirkes. Forholdet mellom EØS-avtalens konkurranseregler og avtalepartenes nasjonale konkurranseregler er ikke direkte løst i EØS-avtalen. Av EØS-loven § 2 følger likevel at i tilfelle konflikt skal EØS-avtalens regler som gjennomført i norsk rett gå foran andre bestemmelser som regulerer samme forhold.

EØS-avtalen artikkel 53 inneholder et forbud mot konkurransebegrensende samarbeid, som er speilet i konkurranseloven § 10. Som nevnt over er de avtaler som omfattes av forskriften antakelig uansett ikke omfattet av forbudet i konkurranseloven § 10. For det første er det grunn til å tro at avtalene ikke kan anses som konkurransebegrensende. For det andre kan de føre til samfunnsøkonomiske gevinster, og dermed være rettferdiggjort etter tredje ledd. Siden de avtaler som omfattes av forskriften antakelig uansett ikke omfattes av forbudet i § 10,

legger departementet til grunn at slike avtaler også vil være i tråd med EØS-avtalen artikkel 53.

Til § 2 Ikrafttredelse og varighet

Forskriften varer i tre måneder. Den kan i denne perioden forlenges eller oppheves av Kongen.

Forskriften trer i kraft så snart den er vedtatt av Kongen.